

prima instanță - V. Mihaila,
instanța de apel - N. Cernat, L. Bulgac, A. Pahopol

DECIZIE

21 octombrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,
Judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Seleznirov Victor, în pricina civilă înaintată de Nichita Ion împotriva lui Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu privind declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a automobilului, încasarea sumei ce rezultă din contractul de împrumut cu gaj,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2015, prin care nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Seleznirov Valeriu și Danilescu Valeriu,

c o n s t a ț ă:

La 01 iunie 2012, Guzun Ecaterina s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în care a solicitat transmiterea silită a bunului gajat spre vânzare și anume autocarul de model NEOPLAN 316H, anul producerii 1991, cu numărul de înmatriculare CNE 809 în vederea stingerii datoriei.

În motivarea acțiunii a reiterat că, la 27 ianuarie 2011, în baza contractului de împrumut cu gaj Guzun Ecaterina, în calitate de împrumutător și creditor gajist a dat cu împrumut lui Danilescu Valeriu, în calitate de împrumutat, suma de 19 000 euro, pe un termen de patru luni. În vederea asigurării obligațiilor contractuale, a fost gajat autocarul (vagon), model "Neoplan 316", anul producerii 1991, caroseria nr.9117781, cu numărul de înmatriculare C NE 809, care aparține cu drept de proprietate privată lui Seleznirov Victor, în baza certificatului de înmatriculare nr.087202260 din 05 iunie 2008. Bunul gajat a fost evaluat de părți la suma de 19100 euro.

Susține că, la scadența contractului, și anume 27 mai 2011, suma împrumutată nu a fost restituită. Astfel, în vederea nerespectării obligațiilor contractuale, ca urmare a neexecutării acestora, pîrîtul a fost preîntîmpinat de numeroase ori verbal, inclusiv notificat, însă acesta nu a restituit suma împrumutată. De asemenea, în vederea respectării procedurii prelabile stabilite de lege, reclamanta a depus la registrul în care a fost înscris gajul un preaviz privind intenția exercitării dreptului de gaj. Consideră reclamanta că pîrîtul urmează să-i achite dobîndă de întîrziere în mărime de 2931,65 euro.

Prin încheierea judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 septembrie 2013 reclamanta Guzun Ecaterina a fost înlocuită cu succesorul său în drepturi, - Nichita Ion.

La 17 februarie 2014 Nichita Ion a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care a indicat că nu dispune de nici o informație privind locul aflării bunului gajat, starea tehnică a acestuia și prin urmare, nu are certitudinea că bunul gajat mai există de fapt pentru a putea fi urmărit și valorificat, iar neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către pârți a obligațiilor legale și contractuale ce le revin, are ca efect prejudicierea directă a intereselor creditorului gajist, deoarece ultimul se află în imposibilitate de a-și valorifica creanțele garantate din contul banului gajat.

Solicită reclamantul încasarea în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu valoarea contractuală a bunului gajat în sumă de 19 100 euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 7280,46 euro, penalitate în sumă de 6840 euro, cât și a cheltuielilor de judecată.

La 02 iunie 2014, Nichita Ion a depus cerere de concretizare invocând că prin recipisa din 14 noiembrie 2014, se justifică executarea parțială de către Seleznirov Victor a obligației de restituire sumei de 16000 euro din suma totală de 19000 euro, astfel, solicită încasarea în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu restanța la datorie în mărime de 3000 euro, a dobânzii pentru neexecutarea în termen a obligației de restituire a banilor, în mărime de 4904,81 euro, a penalității în mărime de 6840 euro și cheltuielile de judecată în mărime de 16 990 lei.

La 28 ianuarie 2015 cererea de completarea obiectului acțiunii Nichita Ion a solicitat declararea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare din 06 mai 2011, privind vânzarea de către Seleznirov Victor către Danilescu Valeriu a autocarului model "Neoplan 316 H", anul producerii 1991, caroseria nr. 9117781, cu numărul de înmatriculare CNE 809.

La 28 ianuarie 2015 Nichita Ion prin cererea de completarea a pretențiilor a solicitat încasarea din contul lui Seleznirov Valeriu a daunelor-interese compensatorii până la concurența creanței în baza aceluiași titlu de gaj în sumă de 14744,81 euro și suma de 19210 lei, încasarea în mod solidar din contul lui Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu a daunelor-interese compensatorii până la concurența creanței în baza aceluiași titlu de gaj în sumă de 14744,81 euro și suma de 19210 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 iunie 2015 acțiunea a fost admisă.

S-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare a autocarului de model "Neoplan 316 H", anul producerii 1991, cu numărul de înmatriculare CNE 809 încheiat între Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu.

S-a încasat în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în limita bunului gajat, în beneficiul lui Nichita Ion datoria în mărime de 3000 euro, penalitate în mărime de 6840 euro, dobânda de întârziere în mărime de 4904,81 euro, în total suma de 14744 (paisprezece mii șapte sute patru zeci și patru) euro și cheltuieli de judecată în mărime de 19210 (nouăsprezece mii două zece) lei.

S-a încasat în mod solidar de la Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 10873,20 lei.

Nefiind de acord cu soluția primei instanței Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 iunie 2015.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2015, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu și s-a acordat

termen pentru prezentarea apelurilor motivate, în limba de stat și necesitatea achitării taxei de stat în mărime de 15535 lei până la 13 octombrie 2015. S-a explicat apelanților că în cazul neînlăturării neajunsurilor, cererile de apel vor fi restituite fără de examinare.

La 05 octombrie 2015 Seleznirov Victor a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2015, solicitând, casarea încheierii recurate și pronunțarea unei noi decizii prin care să fie stabilită corectă mărimea taxei de stat.

Recurentul, în motivarea recursului a reiterat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel. Taxa de stat în ordine de apel constituie 75% din mărimea taxei încasate în primă instanță.

Susține că cuantumul taxei de stat stabilit de către instanța de apel a cîte 15535 lei, fiecare reclamant este unul greșit și nici de cum la examinarea apelului nu poate fi stabilită plata taxei de stat în așa o mărime reieșind din faptul că prin hotărîrea instanței sa încasat taxa de stat de la pîrîți în sumă de 10873,20 lei.

Prin referința depusă la 16 octombrie 2015 Nichita Ion a indicat că recursul declarat este vădit neîntemeiat și tendențios deoarece instanța de apel corect a calculat mărimea taxei de stat stabilită în încheiere.

Susține că încheierea instanței de apel este legală și întemeiată, iar argumentele recurentului sunt neprobate. A solicitat respingerea recursului și menținerea încheierii recurate.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2015 a fost emisă în lipsa părților.

La materialele dosarului este anexată scrisoarea Curții de Apel Chișinău (f.d.242) care atestă că încheierea din 14 septembrie 2015 a fost expediată în adresa participanților, însă dovada legală a confirmării recepționării ei nu este cunoscută, din care motiv instanța de recurs conchide că recurentul s-a conformat prevederilor legale și recursul declarat la 05 octombrie 2015 este depus în termen.

Examinînd materialele dosarului, încheierea recurată prin prisma motivelor de recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel, și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel la stadia primirii cererii de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de Procedură Civilă, instanța de recurs, după examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Încheierea recurată este adoptată în contradicție cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la faza de primire a procesului și cu aprecierea incompletă a probelor și circumstanțelor cauzei.

Din materialele dosarului se denotă că apelantul Seleznirov Victor s-a adresat cu cerere de apel împotriva hotărîrii primei instanțe la 01 iulie 2015.

Prin încheierea din 14 septembrie 2015 nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu și s-a acordat termen pentru prezentarea apelurilor motivate, în limba de stat și necesitatea achitării taxei de stat în mărime de 15535 lei, fiecare apelant până la 13 octombrie 2015.

În conformitate cu art. 368 al. (1) Cod de Procedură Civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordînd apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Din materialele cauzei urmează că Guzun Ecaterina înlocuită ulterior cu succesorul său în drepturi, Nichita Ion s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, solicitând transmiterea în posesie a bunului gajat, ulterior prin cererile de concretizare a pretențiilor a solicitat și încasarea datoriei. Prin urmare, litigiul în cauză este unul patrimonial.

În conformitate cu art.83 alin.(2) Cod de Procedură Civilă, în acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează, că în cazul când cererea de chemare în judecată conține mai multe pretenții de sine stătătoare cu caracter patrimonial, taxa de stat se va calcula conform valorii fiecărei pretenții aparte art. 87 alin. (1) lit. k) Cod de Procedură Civilă.

Deci, instanța de apel întemeiat a concluzionat de a nu da curs cererilor de apel depuse de Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu, acordându-le termen pentru achitarea taxei de stat.

Totodată Colegiul denotă că instanța de apel prin încheierea din 14 septembrie 2015 a constatat că apelanții urmează să depună apel motivat și să achite plata taxei de stat a câte 15535 lei, fiecare apelant.

La caz, instanța de recurs menționează că instanța de apel examinând chestiunea primirii pe rol a cererilor de apel depuse de Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu, eronat a calculat cuantumul taxei de stat ce urma a fi achitat de către apelanți.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că cererea de apel nu corespunde exigențelor prevăzute de art. art. 364 și 365 Cod de Procedură Civilă, acordându-i apelantului termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Conform art.3 alin.(1) lit.j) din Legea taxei de stat, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești tariful taxei de stat se stabilește în cuantum de 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculată din suma contestată.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel greșit a constatat că cuantumul taxei de stat pentru examinare cererilor de apel depuse de către Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu este de 15535 lei, pentru fiecare reclamant.

Or, prin hotărârea judecătorească Buiucani mun. Chișinău din 02 iunie 2015, instanța a dispus prin hotărâre încasarea taxei de stat în mărime de 10873,20 lei, pentru examinarea pricinii, prin urmare conform Legii taxei de stat, taxa calculată din suma contestată este (10873,20*75% - 8154,90 lei).

Deci instanța de apel urma să specifice expres în cuprinsul încheierii menționate mărimea taxei de stat ce urmează a fi plătită (calculul), or, omiterea mențiunii privind cuantumul taxei de stat, impusă solicitantului la depunerea cererii în conținutul încheierii, prin care nu s-a dat curs cererii, poate avea incidență directă asupra accesului liber al persoanelor la o justiție echitabilă.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, consfințit de jurisprudența CEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, instanțele judecătorești urmează să examineze cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”,

conducându-se la soluționarea acestor cereri atât de normele dreptului național, cât și de prevederile Convenției și jurisprudenței CEDO.

Totodată, dreptul de acces la un tribunal urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

Pornind de la statuarea drepturilor și libertăților persoanei ca valori supreme, Colegiul relevă că instituția apelului împotriva hotărârilor instanței de fond, este menită să asigure protecția efectivă a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice.

Astfel, reieșind din normele de drept reiterate, încheierea instanței de apel în partea contestată este neîntemeiat sub aspectul privind calcularea greșită și impunerea cuantumului taxei de stat în privința apelanților fapt ce a determinat ca accesul liber la justiție să fie efectiv limitat.

Avînd în vedere cele expune, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că Decizia Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2015 este neîntemeiată, se impune necesitatea admiterii recursului, casării încheierii recurate și de a restitui pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la stadia primirii pe rol a cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 Cod de Procedură Civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Seleznirov Victor.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2015 în pricina civilă înaintată de Nichita Ion împotriva lui Seleznirov Victor și Danilescu Valeriu privind declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a automobilului, încasarea sumei ce rezultă din contractul de împrumut cu gaj, prin care nu s-a dat curs cererilor de apel și de a restitui pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la stadia primirii pe rol a cererii de apel.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Svetlana Filincova

Judecători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari